

Č. 2715.

Mimořádná opatření: I. Ministerstvo veř. prací není příslušným vysloviti propadnutí uhlí bez povolení vyváženého do ciziny (vl. nař. č. 645/19 a 188/20). — II. Rozdíl mezi zabavením a propadnutím zboží.

(Nález ze dne 1. října 1923 č. 18726.)

V ě c: Firma Robert G. nást. v T. proti ministerstvu veř. prací o zabavení uhlí.

V ý r o k: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Společnost Hornická uhelná svépomoc v Praze zažádala dne 26. ledna 1921 u ministerstva veř. prací za povolení k vývozu 20.000 tun haldových mourů do Rakouska z dolu »Boží Požehnání« v O., patřícího Lomské uhelné společnosti, s níž se prý ohledně převzetí tohoto materiálu již dohodla, o čemž předložila jako doklad přípis firmy Roberta G. nást., vývoz vápna a uhlí v T., v němž tato firma prohlašuje, že je ohledně nakládání a prodeje haldy »Boží Požehnání« v O. se žadatelkou úplně dorozuměna.

Výnosem z 12. února 1921 min. veř. prací žadatelce žádaný vývoz povolilo.

Dne 15. června 1921 zabavil celní úřad v Hor. Dvořišti vůz uhlí č. 718.939 o váze 20.000 kg, jež odesílala fa. Roberta G. nást. v T. fě. Gebr. Böhler v Kapfenbergu, poněvadž náklad jeho byl deklarován jako uhelná krupice, kdežto ve skutečnosti naložen byl tam ořech I—II.

Hned na to dne 27. června 1921 zabavil též celní úřad vagon hnědého uhlí č. 719793 ve váze 20.000 kg, odesílaný společností Hornická uhelná svépomoc v Praze na adresu Gebr. Böhler u. Comp. v Kapfenbergu, poněvadž opětně byl označen jako krupice, obsahoval však ořech II.

O obojím tomto zabavení učinil celní úřad oznámení, jak písemně tak i telegraficky kontrolnímu uhelnému oddělení min. veř. prací, jež poukazy č. 25.975 a 27.156 přidělilo oba tyto vagony uhlí čsl. státním drahám.

Jak ze spisů dále na jevo vychází, bylo v této věci vedeno trestní řízení u krajského soudu v L., ale opět zastaveno.

Podáním z 18. října 1921 obrátila se pak fa. Roberta G. nást. na min. veř. prací, aby jí bylo za zabavené uhlí vyplaceno Kč 4244. —.

Žádost tu žal. ministerstvo nař. rozhodnutím zamítlo, uvádějíc:

»Celním úřadem v Hor. Dvořišti bylo potvrzeno, že oba vagony byly naloženy ořechem a nikoliv krupicí, a v důsledku této nesprávné deklarace bylo nutno obě zásilky zabaviti.

Protože z písemných dokladů sem předložených sice vyplývá, že oba vagony měly býti naloženy krupicí, ale není prokázáno, že skutečně se tak stalo, bylo nutno provedené zabavení uznati odůvodněným.

Okolnost, že trestní řízení bylo krajským soudem v L. zastaveno, nemohla zde přijíti v úvahu z toho důvodu, že nebylo jím rozhodováno o tom, zda zabavení bylo odůvodněno.«

O stížnosti vytykající výnosu tomu nezákonnost a vady řízení uvážil nss toto:

Žal. úřad prohlásil nař. rozhodnutím, že uznává zabavení uhlí, provedené celním úřadem v Horním Dvořišti za odůvodněné, a proto odepřel vyplatiti st-lce požadovanou náhradu, při čemž zřejmě vycházel z názoru, jež vyslovil již ve svém výnosu z 21. prosince 1921, že totiž zabavené uhlí propadá bez náhrady.

Z tohoto znění nař. rozhodnutí nelze dosti jasně seznati, co jím vlastně žal. úřad chtěl vysloviti, zda totiž měl za to, že důvodným zabavením zboží neoprávněně vyváženého nastává již samo sebou také propadnutí zboží toho bez náhrady, a osoboval-li si tu žal. úřad jakousi kompetenci k přezkoumání důvodnosti provedeného zabavení, — či chtěl-li nař. rozhodnutím sám prohlásiti zabavené uhlí propadlým bez náhrady.

Než ať již je tomu tak či onak, v každém z těchto případů jest postup žal. úřadu nezákonným.

Předem se zdá, že žal. úřad nerozlišuje dosti přesně mezi zabavením vyváženého zboží a jeho propadnutím bez náhrady.

Zabavení jest pouhým zajišťovacím aktem, směřujícím k tomu, aby jednak bylo zmařeno dokonání neoprávněně prováděného vývozu, jednak aby zajištěn byl důkaz pro eventuelní řízení trestní i materiální substrát pro pozdější prohlášení zboží toho propadlým. Provedeným zabavením nerozhoduje se ještě nijak o nároku vlastníka na vrácení zabaveného zboží, eventuelně na vyplacení náhrady za ně. Naproti tomu propadnutí zabaveného zboží bez náhrady jest trestem za neoprávněný vývoz (§ 11 vl. nař. z 28. listopadu 1919 č. 645 Sb. a jím dovolaný § 2 zák. z 24. července 1917 č. 307 ř. z., jakož i § 12 zák. z 18. března 1920 č. 188 Sb.).

Z této trestní povahy vyplývá však, že takovéto propadnutí nemůže nikdy nastati automaticky, nýbrž že jest vždy třeba, aby je vyslovil nějaký orgán, nadaný vrchnostenskou pravomocí a podle zákoných ustanovení právě citovaných byla skutečně také kompetence k výroku takovému propůjčena politickým úřadům, resp. soudům.

Tím však je také doveděno, že ministerstvu veř. prací nepřísluší v žádném případě rozhodovati o otázce, propadá-li neprávem vyvážené zboží bez náhrady či nikoli, a to ani samostatně ani ve funkci nějakého dozorčího orgánu.

Mohlo by proto min. veř. prací také svůj výrok, že nevyplatí straně náhradu za zabavené zboží opřítí jedině o výrok úřadu kompetentního k prohlášení zboží toho propadlým bez náhrady, resp. mělo-li za to, že jsou tu skutečně dány podmínky pro vyslovení tohoto propadnutí, pak mělo si před meritorním vyřízením žádosti stěžující si firmy výrok kompetentního úřadu vymoci.

Osobovalo-li si však žal. ministerstvo v otázce propadnutí zabaveného uhlí bez náhrady nějakou kompetenci rozhodovací nebo přezkoumávací, a zamítlo-li pak v důsledku toho žádost stěžující si firmy za náhradu za zabavené uhlí, jest rozhodnutí jeho nezákonným a bylo je proto zrušiti.